

УДК 61:355.58(07)
© Шевченко В.В., 2011

ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» СТУДЕНТАМ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ Шевченко В.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Шевченко В.В. Питання викладання дисципліни «цивільний захист» студентам стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України // Український морфологічний альманах. – 2011. – Том 9, № 3 (додаток). – С. 99-100.

Зважаючи на наслідки сучасних природних, техногенних та соціально-політичних надзвичайних ситуацій, введення дисципліни «цивільний захист» у навчальні плани вищих медичних навчальних закладів України є доцільним та своєчасним. У роботі обґрунтовується необхідність викладання дисципліни «цивільний захист» для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України.

Ключові слова: цивільний захист, надзвичайні ситуації, викладання.

Шевченко В.В. Вопросы преподавания дисциплины «гражданская оборона» студентам стоматологических факультетов высших медицинских учебных заведений Украины // Украинский морфологический альманах. – 2011. – Том 9, № 3 (додаток). – С. 99-100.

Учитывая последствия современных природных, техногенных, социально-политических чрезвычайных ситуаций, введение дисциплины «гражданская оборона» в учебные планы высших медицинских учебных заведений Украины является целесообразным и своевременным. В работе обосновывается необходимость преподавания дисциплины «гражданская оборона» студентам стоматологических факультетов высших медицинских учебных заведений Украины.

Ключевые слова: гражданская оборона, чрезвычайные ситуации, преподавание.

Shevchenko V.V. Issues of teaching the subject “civil defense” for the students of dental faculties of higher medical educational establishments of Ukraine // Украинский морфологический альманах. – 2011. – Том 9, № 3 (додаток). – С. 99-100.

Considering the results of current natural, anthropogenic, social and political emergency events, introducing the discipline “Civil Defense” into the curriculum of higher medical educational establishments of Ukraine is both appropriate and timely. The necessity of the teaching the discipline “Civil Defense” for the students of dental faculties of higher medical educational establishments of Ukraine is substantiated in this work.

Key words: civil defense, emergency events, teaching.

Цивільний захист є складовою частиною загальнодержавних заходів захисту населення та території при надзвичайних ситуаціях природного, техногенного та соціально – політичного характеру, а також при проведенні рятувальних та невідкладних аварійних робіт у вогнищах радіаційного, хімічного та біологічного ураження [2].

Викликає подив відсутність дисципліни «цивільний захист» у навчальних планах підготовки студентів вищих медичних закладів України стоматологічних факультетів, тому ми пропонуємо ввести дисципліну «цивільний захист» у систему підготовки студентів-стоматологів, що відповідає державній політиці, спрямованій на забезпечення безпеки та захисту населення і території, матеріальних і культурних цінностей та доквілля від негативних наслідків надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціально-політичного характеру у мирний час та в особливий період.

Сили і засоби цивільного захисту – це особовий склад і працівники органів та підрозділів цивільного захисту, добровільні рятувальні формування, пожежна та аварійно-рятувальна техніка, пожежно-технічне та аварійно-рятувальне обладнання, засоби пожежогасіння та індивідуального захисту, інше майно, призначене для гасіння пожеж, ліквідації наслідків аварій, повеней, землетрусів та інших катастроф техногенного, біологічного, радіаційного, хімічного або екологічного та військового характеру, мінімізації наслідків Чорнобильської аварії [3, 4, 5].

Цивільний захист здійснюється з метою[6]:

- реалізації державної політики, спрямованої на забезпечення безпеки та захисту населення і території, матеріальних і культурних цінностей та доквілля

від негативних наслідків надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період;

- подолання наслідків надзвичайних ситуацій, у тому числі наслідків надзвичайних ситуацій на територіях іноземних держав відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Цивільний захист як навчальна дисципліна базується на вивченні студентами медичної біології, нормальної та патологічної фізіології, безпеки життєдіяльності, загальної гігієни та інтегрується з цими дисциплінами та закладає основи вивчення студентами екстремальної та невідкладної медичної допомоги, військово – польової хірургії, військово – польової терапії, військової епідеміології.

Завданнями підготовки фахівців з питань цивільного захисту є:

а) навчити студентів діяти у надзвичайних ситуаціях у мирний і воєнний час, вміти прогнозувати масштаби надзвичайних ситуацій, запобігати їх виникненню, визначити засоби і способи захисту людей, організувати і проводити рятувальні та інші невідкладні роботи в осередках ураження та при ліквідації наслідків аварій, катастроф, стихійних лих; організувати заходи з підвищення стійкості роботи об'єктів господарювання;

б) оволодіти необхідними знаннями та навчити організувати та управляти системою заходів цивільного захисту на об'єктах господарювання при загрозі виникнення надзвичайних ситуацій, організувати роботу керівного та командно-керівного складу невоснованих формувань і служб цивільного захисту відповідно до одержаної у вищому навчальному закладі спеціальності.

Для запобігання або зменшення ступеня ураження населення, своєчасного надання допомоги постраждалим та їх лікування, забезпечення епідемічного благополуччя в районах надзвичайних ситуацій здійснюються медичні заходи захисту населення [1, 6]:

- планування і використання існуючих сил (наголошуємо, що і лікарів-стоматологів також) та засобів закладів охорони здоров'я незалежно від форм власності та господарювання;
- розгортання в умовах надзвичайних ситуацій необхідної кількості додаткових лікувальних закладів (пунктів);
- своєчасне застосування профілактичних медичних препаратів та санітарно-епідеміологічних заходів;
- контроль за якістю харчових продуктів і продовольчої сировини, питної води і джерел водопостачання;
- завчасне створення і підготовка спеціальних медичних формувань;
- накопичення медичних засобів захисту, медичного та іншого спеціального майна і техніки;
- здійснення контролю за станом довкілля, санітарно-гігієнічною та епідемічною ситуацією;
- навчання населення способам надання першої медичної допомоги та дотримання правил відповідної санітарії;
- забезпечення недопущення впливу на здоров'я людей шкідливих факторів навколишнього середовища та наслідків надзвичайних ситуацій, а також умов для виникнення і поширення інфекційних захворювань;
- санітарна охорона територій та об'єктів у зоні надзвичайної ситуації.

У результаті вивчення дисципліни «цивільний захист» студенти повинні знати:

- завдання та організаційну структуру цивільного захисту України;
- характеристику осередків зараження та ураження, які виникають у надзвичайних умовах мирного та воєнного часу;
- способи і засоби захисту населення і територій від уражаючих факторів аварій, катастроф, стихійних лих, великих пожеж і сучасної зброї масового ураження;
- порядок дій формувань цивільного захисту і населення в умовах надзвичайних ситуацій;
- призначення приладів радіаційної, хімічної розвідки і дозиметричного контролю та порядок роботи з ними;
- методику прогнозування можливої радіаційної, хімічної, біологічної, інженерної та пожежної обстановки, яка може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій;
- основи стійкості роботи об'єктів господарювання в надзвичайних ситуаціях;
- основи організації проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках зараження і ураження.

У результаті вивчення дисципліни «цивільний захист» студенти повинні уміти [6]:

- прогнозувати можливість виникнення та масштаби надзвичайних ситуацій;
- оцінювати радіаційну, хімічну, біологічну обстановку та обстановку, яка може виникнути внаслідок надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;

- практично здійснювати заходи щодо захисту населення від наслідків аварій, катастроф, стихійних лих та у разі застосування сучасної зброї;

- оцінювати стійкість елементів об'єктів господарювання в надзвичайних ситуаціях і визначити необхідні заходи щодо її підвищення;

- організовувати взаємодію з відповідними державними органами та структурами для забезпечення зовнішнього захисту;

- забезпечувати підготовку формувань та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах господарювання;

- проводити економічні розрахунки пов'язані із втратами від надзвичайних ситуацій.

Зважаючи на останні природні, техногенні та соціально-політичні надзвичайні ситуації, ми вважаємо, що введення дисципліни «цивільний захист» у навчальні плани вищих медичних закладів України є доцільним та своєчасним. Ми наголошуємо на необхідності викладання дисципліни «цивільний захист» студентам стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України, оскільки за існуючим законодавством лікарі-стоматологи входять до складу сил цивільного захисту населення та потребують відповідних знань і вмінь для виконання своїх обов'язків при надзвичайних ситуаціях природного, техногенного та соціально-політичного характеру у мирний час та в особливий період.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гончаров С.Ф. Организация и оказание медицинской помощи населению (по опыту работы в г. Буденновске) / Гончаров С.Ф. // Мед. катастроф. – 1995. - № 3-4 (11-12). – С. 20-24.
2. Дубицький А. Ю. Характеристика аварій на хімічно- небезпечних об'єктах / А. Ю. Дубицький, А. П. Чепкий, І. О. Семенов [та ін.] // Современные проблемы токсикологии. – 1999. - №2. – С.14 – 17.
3. Смирнов И. А. Медицинское обеспечение населения, пострадавшего от террористических актов / И. А. Смирнов // Военно- медицинский журнал – 2004. - №2. – С.12 – 17.
4. Храпак В.В. Екотоксикологічні аспекти хімічних катастроф // Актуальні проблеми екології і токсикології. Ч.2. – К.: 1998. – С.293-300.
5. Храпак В. В. Природно- географічна та соціальна обумовленість ризику уражень отрутами біологічного походження / В. В. Храпак // Современные проблемы токсикологии. – 1999. - №2. – С. 4 – 13.
6. Шевченко В.В. Навчально-методичні питання викладання дисципліни «цивільний захист» / В.В. Шевченко // Вісник проблем біології та медицини. – 2011. - Вип. 2, Т.1.-С.32-33.

*Надійшла 15.09.2011 р.
Рецензент: проф. В.І.Лузін*